

Warszawa, dnia 23 lutego 2021 r.

Opinia prawna w przedmiocie objęcia zakresem ochrony wynikającej z obowiązkowego ubezpieczenia radców prawnych regulowanego rozp. Ministra Finansów z dnia 11.12.2003. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej radców prawnych (Dz. U. 2003 nr 2017-poz. 2135) - szkód wyrządzonych przez radców prawnych w okresie tymczasowego zawieszenia w czynnościach zawodowych na podstawie art. 65 (2) ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych.

Zgodnie z § 1 rozp. Ministra Finansów z dnia 11.12.2003. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej radców prawnych (Dz. U. 2003 nr 2017 poz. 2135) (dalej: Rozporządzenie) - *Ubezpieczeniem OC jest objęta odpowiedzialność cywilna radcy prawnego za szkody wyrządzone w następstwie działania lub zaniechania ubezpieczonego, w okresie trwania ochrony ubezpieczeniowej, podczas wykonywania czynności radcy prawnego, o których mowa w art. 4 ust. 1 i art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych.* Z przepisu tego wynika zatem, że ochroną ubezpieczeniową objęta jest odpowiedzialność cywilna radcy prawnego za szkody wyrządzone przez niego podczas świadczenia pomocy prawnej, a w szczególności podczas udzielania porad i konsultacji prawnych, sporządzania opinii prawnych, opracowywania projektów aktów prawnych oraz występowania przed urzędami i sądami w charakterze pełnomocnika lub obrońcy. Odpowiedzialność ta ukształtowana jest na zasadzie *trigger act comitted*, a możliwość jej poniesienia wiąże się z aktywnością zawodową radcy prawnego.

Stosownie z kolei do art. 22 (7) ust. 3 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. Nr 19, poz. 145 z późn.zm.) (dalej: Ustawa) obowiązek ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej nie dotyczy radców prawnych niewykonywujących zawodu. Zgodnie zaś z § 2 ust. 2 pkt 2) Rozporządzenia - Ubezpieczenie OC nie obejmuje szkód: 2) wyrażonych przez ubezpieczonego po skreśleniu z listy radców prawnych, a także w okresie zawieszenia prawa do wykonywania zawodu, chyba że szkoda jest następstwem wykonywania zawodu przed skreśleniem lub zawieszeniem. Należy stwierdzić, że oba te przepisy stanowią konsekwencję ukształtowania zakresu obowiązku ubezpieczenia radców prawnych, który rozciąga się jedynie na odpowiedzialność cywilną za szkody wyrządzone tylko przy wykonywaniu zawodu. Są one komplementarne i opierają się na założeniu, że skoro radca prawny nie realizuje prawa do wykonywania zawodu, ubezpieczyciel nie będzie ponosił odpowiedzialności za wyrządzone przez niego szkody.

AXA Ubezpieczenia Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji S.A.

ul. Chłodna 51, 00-867 Warszawa, tel. 022 555 00 50, fax 022 555 05 00, www.axa.pl

Organ rejestrowy: Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy KRS, Nr KRS 0000271543 ; NIP 1070006155; Kapitał zakładowy: 107 912 677 zł -
wplacony w całości

Wskazać przy tym należy, że w § 2 ust. 2 pkt 2) Rozporządzenia nie ma mowy o zawieszeniu „definitywnym” lub tymczasowym, brak jest także odesłania do konkretnego przepisu Ustawy, co pozwala wnioskować, że każde zawieszenie prawa do wykonywania zawodu powinno skutkować brakiem ochrony za szkodę wyrządzoną przez radcę prawnego, który pomimo ustanowionego zakazu zawód wykonuje. Odniesienie w § 2 ust. 2 pkt 2) Rozporządzenia do „zawieszenia prawa do wykonywania zawodu” bez wątplenia ma powiązanie z art. 28 Ustawy, który wprost stanowi o przypadkach zawieszenia prawa do wykonywania zawodu. W art. 65 (2) Ustawy mowa jest z kolei o „tymczasowym zawieszeniu w czynnościach zawodowych”. Pomimo jednak, iż w obu przepisach użyte zostały odmienne określenia skutek obu przepisów jest ten sam – radca prawny w okresie zawieszenia nie może świadczyć pomocy prawnej, a skoro tak, to nie może też w założeniu wyrządzić szkody w związku z wykonywaniem zawodu, co powinno skutkować brakiem udzielania ochrony ubezpieczeniowej w tym okresie.

Warto w tym miejscu zauważyć, że przypadek zawieszenia w wykonywaniu czynności zawodowych przewiduje również art. 22 (2) Ustawy, stanowiący, że *Rada okręgowej izby radców prawnych na podstawie orzeczenia lekarskiego i po przeprowadzeniu szczegółowego postępowania wyjaśniającego może - na wniosek Prezesa Krajowej Rady Radców Prawnych lub dziekana rady okręgowej izby radców prawnych - podjąć uchwałę o trwałej niezdolności radcy prawnego do wykonywania zawodu. W razie wszczęcia takiego postępowania rada może zawiesić radcę prawnego w wykonywaniu czynności na czas trwania postępowania.*

Sytuacja zawieszenia przewidzianego tym przepisem powinna rządzić się tymi samymi regułami, co przypadki opisane w art. 28 oraz w art. 65 (2) Ustawy.

Odnosząc się do przedstawionej w piśmie z dnia 03.02.2021 r. OIRP w Szczecinie argumentacji za uznaniem, iż ubezpieczeniem OC zawodowym radcy prawnego objęte są szkody zaistniałe w okresie tymczasowego zawieszenia o którym mowa w art. 65 (2) ust. 1 Ustawy, podnieść należy, co następuje:

Z perspektywy przytoczonego art. 21 Ustawy, czasowa niemożność świadczenia pomocy prawnej o której mowa w ust. 2 tego przepisu obejmuje zarówno sytuację zawieszenia o której mowa w art. 28, jak i w art. 65 (2) ust. 1 Ustawy (tak: Ustawa o radcach prawnych. Komentarz. pod red. dr hab. T. Schefflera Komentarze Becka 2018). Sygnalizowana zatem kwestia ustanowienia zastępcy dla zawieszzonego radcy prawnego będzie aktualna w obu przypadkach i w zakresie zawieszenia tymczasowego nie ma tu odmienności.

Niezależnie od podstawy prawnej zawieszenia radcy prawnego w czynnościach zawodowych konsekwencje w płaszczyźnie procesowej, czy w relacji pełnomocnictwa nie różnią się. Z komentarza do art. 175 (1) KPC, który przewiduje zawieszenie postępowania cywilnego, w którym ustanowienie profesjonalnego pełnomocnika jest

obligatoryjne, zaś przyczyną zawieszenia jest utrata możliwości wykonywania przez pełnomocnika zawodu, wynika:

Niezależną od skreślenia z listy adwokatów lub radców prawnych przyczyną obligatoryjnego zawieszenia postępowania przez sąd z urzędu jest utrata możliwości wykonywania zawodu przez adwokata lub radcę prawnego. Należy zwrócić uwagę, że ustawa posługuje się sformułowaniem "możliwości" wykonywania zawodu, a nie np. "prawa" wykonywania zawodu. Chodzi zatem również o faktyczną możliwość wykonywania zawodu. Zasadnicza wątpliwość dotyczy interpretacji sformułowania "utrata możliwości wykonywania zawodu" w kontekście trwałości. Ustawodawca nie przesądził, czy utrata możliwości wykonywania zawodu musi mieć charakter trwały, aby skutkować zastosowaniem art. 175¹ k.p.c., czy też wystarczająca jest choćby przejściowa utrata tej możliwości. Utrata możliwości wykonywania zawodu, choć pojmowana abstrakcyjnie, musi być rozumiana w pewnym związku ze sprawą, w której adwokat lub radca prawny zastępuje stronę. Decydujące znaczenie mają bowiem skutki braku możliwości wykonywania zastępstwa w tej konkretnej sprawie. Nawet jeśli utrata możliwości wykonywania zawodu ma charakter przejściowy, to w sytuacji, w której adwokat lub radca prawny w konsekwencji takiej przejściowej utraty możliwości wykonywania zawodu nie może zastępować strony, sąd z urzędu powinien zawiesić postępowanie na podstawie art. 175¹ k.p.c. (tak: Wyrwiński Michał, Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz do zmian wprowadzonych ustawą z dnia 2 lipca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw LEX/el. 2005 - komentarz, stan prawny: 1 stycznia 2005 r.).

Nie ma zatem przesłanek aby sytuację radcy prawnego zawieszono w trybie art. 28, art. 65(2) czy art. 22 (2) traktować odmiennie.

Przechodząc na grunt postanowień Umowy generalnej w sprawie programu ubezpieczeniowego dla radców prawnych zawartej 11.12.2019 r. (dalej: Umowa), jak wynika z § 2 ust. 9 Umowy - *W odniesieniu do Ubezpieczonych radców prawnych, którzy zakończą wykonywanie zawodu radcy prawnego w trakcie trwania okresu ubezpieczenia, ochrona ubezpieczeniowa kończy się z dniem zakończenia przez nich wykonywania zawodu radcy prawnego.* Podstawą zaś do aktualizacji list radców prawnych aktualnie ubezpieczonych są zgodnie z § 5 ust. 1 pkt c) przekazywane przez Brokera informacje o zmianach na listach radców prawnych dotyczące rozpoczęcia wykonywania zawodu, zakończenia wykonywania zawodu, zawieszenia lub skreślenia z listy, przeniesienia do innej OIRP. Zakończenie wykonywania zawodu o którym mowa w § 2 ust. 9 Umowy należy rozumieć jako zaprzestanie wykonywania czynności zawodowych przez radcę prawnego, co powoduje, że odpada zasadnicza przesłanka świadczenia na rzecz takiego ubezpieczonego ochrony ubezpieczeniowej regulowanej Rozporządzeniem, a ponieważ sytuacja taka ma miejsce zarówno w przypadku skreślenia radcy prawnego z listy, złożenia oświadczenia o niewykonywaniu zawodu, czy zawieszeniu prawa do wykonywania zawodu, stąd wskazany w z § 5 ust. 1 pkt c) Umowy zakres żądanych informacji.

Reasumując, w ramach obowiązkowego ubezpieczenia oc radców prawnych regulowanego Rozporządzeniem zakresem ochrony nie są objęte szkody wyrządzone

przez radcę prawnego w okresie tymczasowego zawieszenia w czynnościach zawodowych na podstawie art. 65 (2) Ustawy.

Na tym opinię zakończono.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'A. Czumer', written over a horizontal line.

Agnieszka Czumer – radca prawny